

 Österbottens välfärdsområde Pohjanmaan hyvinvointialue	Asiakirjatyyppi OHJE AMMATTILAISILLE		Versio 1.0 20.06.2024
Nimi EPIDEMIASELVITYS YKSIKÖSSÄ	Laatinut: Hygieniahoitajat, Laatu, turvallisuus ja valvonta Pvm: 19.6.2024	Hyväksynyt: Silvia Grönros-Pada Pvm: 19.6.2024	Päivitetty: Nimi, yksikkö Pvm:

Epidemia

- Sairaustapauksia tai komplikaatioita esiintyy odotettua enemmän tietyssä aikana tietyssä paikassa. Sairaus- tai komplikaatiotapaukset lisääntyvät perustasoa enemmän.
- Jos kyseessä on harvinainen sairaus tai infektio, jopa YKSI epäilty tapaus voi olla osoitus epidemiasta, joka edellyttää välittömiä toimia ja tutkimuksia (esim. Legionella pneumophila -keuhkokuume, StrepA-haavainfektio hoidon jälkeen).

Epidemiaepäily

- Saman mikrobin aiheuttamia tapauksia on useita, oireet ovat samankaltaisia tai sekä potilaat että henkilökunta sairastuvat.
- Voidaan havaita SAI:n infektioerekisterin, mikrobiologisen laboratorion tai yksiköiden, yksikön tarkkaavaisen henkilökunnan avulla.
- Yleisiä epidemioita terveydenhuollon yksiköissä ovat: esim. noroviruksen aiheuttama gastroenteriitti, hengitystieinfektiot, moniresistentit bakteerit esim. MRSA tai syyhy.

Epidemiaselvityksen tavoite

- Tartuntalähteen eli epidemian aiheuttajan varmistaminen ja tartunnan leviämisen estäminen.

Toimenpiteitä epidemioiden yhteydessä

1. Epidemian toteaminen ja diagnoosin vahvistaminen

- Ota mikrobiologisia näytteitä joistakin sairastuneista, joilla on selvät oireet epidemian aiheuttajaa koskevan epäilyn mukaan. Konsultoi tarvittaessa infektioitiimiä ja/tai hygieniahoitajaa.
- Ota yhteyttä mikrobiologiseen laboratorioon, jos epäillään epidemiaa (säilytä näytteet myöhempää tyytystä varten).
- Arvioi jatkotoimenpiteiden ja tutkimusten tarpeellisuus.

2. Informoi epidemiasta / epidemiaepäilystä:

- hoitava lääkäri, yksikön esihenkilö, hygieniahoitaja, infektiolääkäri. Tarvittaessa kutsutaan koolle epidemiaryhmä.
- asianomainen henkilökunta ja yksiköt, mukaan lukien laboratorio- ja siivoushenkilökunta.
- alueen omat tartuntatautivastaavat ja ympäristöterveydenhuolto epäiltäessä elintarvike- ja vesivälitteistä epidemiaa ja / tai yhteisössä leviävää epidemiaa.
- Vierailijoille kyltti yksikön ulko-oveen ja eristyshuoneen oveen.

3. Ryhdy välittömiin torjuntatoimenpiteisiin tartunnan leviämisen estämiseksi

- Varotoimenpiteet ja huonesijoittelu: hyvä käsihygienia, suojavaatteiden käyttö, tartunnan saaneiden henkilöiden sijoittaminen omaan huoneeseen tai kohorttiin tartunta-aikana.
- Altistuneet henkilöt sijoitetaan omaan huoneeseen tai kohorttiin ja oireita tarkkaillaan itämisaikana. Tavallisesti noudatetaan tavanomaisia varotoimia altistuneiden henkilöiden osalta itämisaikana tai tartuntatautilääkäriin/epidemiatyöryhmän ohjeiden mukaisesti.
- Tavanomaisia varotoimia harjoitellaan yksikössä sekä suojarusteiden pukemista ja riisumista.
- Dehun ja instrumenttipesukoneen tarkastaminen, tarvittaessa suoritetaan välitön huolto. Harjoitellaan niiden käyttöä sekä käydään läpi hoitotarvikkeiden puhdistus.
- Henkilökunnan informointi sairauslomien koskevien periaatteiden noudattamisesta.

4. Tehosta siivousta

- Tiedota siivoushenkilökuntaa. Tarvittaessa koulutusta.
- Tiettyjä mikrobeja koskevia puhdistusohjeita noudatetaan.
- Noudatetaan *eristyssiivouksen check-listaa*:
 - Sairastuneen huone siivotaan säännöllisesti.
 - Eritedesinfektio tehdään välittömästi.
 - Lisää tarvittaessa siivousta, lisää kosketuspintojen puhdistusta (x2/vrk).
 - Desinfektioaineen käyttö.
- Hygieniahoitajien konsultointi ohjeista ja tuki pintojen ja hoitovälineiden desinfiointiaineiden valinnassa.
- Eristyshuone siivotaan erillisen ohjeen mukaan. Käytetyt hoitotarvikkeet puhdistetaan ja desinfioidaan. Avatut kertakäyttötuotteet heitetään pois.
- Loppusiivouksessa käytetään tarvittaessa Nocolyse.

5. Tiedonkeruu: seuranta ja kirjaaminen

- Aloitetaan tapauslista eli pidetään kirjaa sairaalahoidossa olevista ja altistuneista henkilöistä.
- Altistuneiden henkilöiden ryhmää koskevien kriteerien määrittäminen.

6. Muodostetaan hypoteeseja:

- edellä mainittujen tietojen ja syventävien haastattelujen avulla,
- arvioida tartuntalähde ja leviämistapa, sekä
- arvioida tartuntamekanismi.

7. Torjuntatoimenpiteet sekä toimenpiteiden arviointi:

- estetään epidemian leviäminen,
- poistetaan/eristetään tartuntalähde,
- suojella sairastuneita ja haavoittuvaisia, sekä
- tehostetaan tartunnalle altistuneiden seurantaa.

8. Informaatio ja raportointi

- Tiedotusvastaava nimetään tarvittaessa.
- THL:lle tiedotetaan Rymyn (elintarvike- ja vesivälitteinen epidemia) ja HARVI:n kautta.

Epidemia laantuu, eli uusia tautitapauksia ei enää havaita

- Tapauslista lähetetään hygieniahoitajalle.
- Laaditaan epidemiaraportti.
- Palaute: mitä olemme tehneet hyvin, mitä voimme parantaa?

Asiasanat: Epidemia, tapauslista

Viitteet/lisätiedot:

- Eristyssivouksen Check-lista erikoissairaanhoidon ja yleislääketieteen osastoille
- [RYMY](#)
- [HARVI](#)
- Sairaalan potilashuoneeseen varattavat linavaatteet
- Sairaalan potilashuoneen sulkutilaan varattavat suojaimet sekä pyykki- ja jätehuoltoon liittyvät välineet

Pohjanmaan hyvinvointialue | vaihde 06 218 1111 | pohjanmaanhyvinvointi.fi

Tämä ohje on tarkoitettu ammattilaisten käyttöön